

COLUMN

VOORTOUW

Het nieuwe coalitieakkoord ligt er. Met duidelijke keuzes voor de zorg, in een context van forse bezuinigingen. Positief is dat de afspraken uit het Integraal Zorgakkoord en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord worden voortgezet. Ook de inzet op preventie krijgt steun. Maar er staat ook dat de overheid meer invloed krijgt op welke zorg wordt vergoed. Kosten-batenanalyses gaan zwaarder meewegen. Zorgverzekeraars krijgen meer sturingsmogelijkheden. En er komt wet- en regelgeving voor beroepsrichtlijnen, met een grotere rol voor het Zorginstituut.

De financiële impact is aanzienlijk: de bezuinigingen lopen op van €112 miljoen in 2029 en €198 miljoen in 2030 tot structureel €548 miljoen vanaf 2031. Daarnaast wordt via versterkte sturing door zorgverzekeraars nog eens €110 miljoen in 2030 en €190 miljoen in 2031 bespaard. Geen wonder dat veel collega's - en ik zelf ook - eerst denken: daar gaan we weer. Meer politieke druk. Meer bemoeienis met ons vak. Die reflex is begrijpelijk. Keuzes over onderzoek en behandelingen zijn gebaseerd op wetenschap en ervaring, en worden in het gesprek met de patiënt gemaakt. Daar wil je zorgvuldig mee omgaan.

Maar bij nadere beschouwing is die aandacht ook logisch. We staan voor een maatschappelijke opgave van enorme omvang. In 2024 werd ruim 30 miljard euro uitgegeven aan medisch-specialistische zorg. Een grote collectieve investering. Tegelijk zijn mensen en middelen schaars, en staan toegankelijkheid en kwaliteit onder druk. En laten we niet vergeten: met inzet van alle partijen zijn de totale zorguitgaven in Nederland al sinds 2010 relatief stabiel, rond de 11% van het bbp. Het vraagstuk over neemt wordt alleen maar urgenter. De vraag wat de zorg nog aankan, hoe we haar betaalbaar houden en hoe iedereen kan blijven rekenen op de best mogelijke zorg, raakt ons allemaal. Dat overstijgt de spreekkamer.

Juist daarom ben ik blij met de aandacht vanuit

politiek en samenleving, en vanuit onze collega-zorgorganisaties. Medisch specialisten nemen al jaren verantwoordelijkheid voor passende zorg. In de spreekkamer wegen we dagelijks met patiënten af wat daadwerkelijk meerwaarde heeft en wat niet. In richtlijnen maken we die keuzes expliciet, op basis van de nieuwste wetenschappelijke inzichten en met de input van vele andere partijen. En in het maatschappelijk debat laten we onze stem horen. Die verantwoordelijkheid voor toekomstbestendige zorg hebben we ook vastgelegd in ons visiedocument Medisch Specialist 2035.

Welke zorg we in tijden van schaarste kunnen leveren, is geen exclusief domein van de dokter. Dat gesprek hoort thuis in de samenleving als geheel. Vanuit onze expertise en verantwoordelijkheid voor goede patiëntenzorg gaan wij dat gesprek graag aan. Samen bepalen we hoe we de zorg toekomstbestendig houden - met ruimte voor professioneel oordeel én oog voor het collectieve belang.

Maar wij kunnen wél richting geven. Wij hebben een gidsfunctie. Wij weten hoe complexe medische afwegingen tot stand komen. Wij weten wat werkt in de praktijk en wat niet. Juist daarom moeten wij zichtbaar maken wat passende zorg werkelijk betekent. Niet afwachten, maar doen. Niet verdedigen, maar richting geven.

Daarom roep ik jullie op: pak die rol. Versnel waar het kan en leg vast in richtlijnen wat we wel en niet meer doen. En implementeer dit vervolgens in je eigen praktijk. Neem de omgeving mee in de keuzes die onvermijdelijk zijn in tijden van schaarste. Aan ons om het voortouw te nemen - voor de individuele patiënt én voor de houdbaarheid van het systeem als geheel.

Karel Hulsewé
Voorzitter Federatie
Medisch Specialisten

